

Olga Savchenko. Activities of the Central Bank in 1920–1939 in Eastern Galicia. The article analyses the state of Ukrainian credit co-operation in the interwar period. It shows its connection with the structuring of the Ukrainian community of the region. The events related to the formation and financial activity of the Tsetrobank has been determined. The importance of Ukrainian cooperation in the interwar period for the further development of the Ukrainian cooperative movement was established.

Key words: credit co-operation, Tsetrobank, Ukrainbank, credit cooperatives.

Стаття надійшла до редколегії
18.06.2018 р.

УДК: [94(438+477.83/.86)«1930»:070(477.83-25)

Магдалена Гібец

Акція пацифікації 1930 р. в Східній Галичині у світлі львівської періодики

Розглянуто проблему пацифікації Східної Галичини в 1930 р. у світлі львівської періодики. Дослідження проведено на основі львівських газет: «Слово Польське» та «Діло». Преса дала змогу поглянути на проблему з дещо іншого боку, що ґрунтувалася переважно на польській та українській громадській думці.

Ключові слова: саботажі, акція пацифікації, Східна Галичина, міжвоєнний період, національна політика.

Постановка наукової проблеми та її значення. Саботажі та каральні операції умиротворення прямо чи опосередковано торкнулися більшості населення Східної Галичини. На той час преса була головним комунікатором суспільства й найважливішим виразником громадської думки. Періодичні видання справляли значний вплив на погляди та настрої людей і навіть на хід подій. Пропаганда преси могла ефективно створити образ цих подій. Аналіз тогочасної преси дає змогу поглянути на ці події зсередини та завдяки циклічному характеру подання інформації простежити їх розвиток. Газети можуть бути цікавим доповненням до інших джерел, адже вони представляють наше минуле, як своє сучасне. Цей тип джерел – важливий компонент побудови сучасної картини історії польсько-українських відносин.

Мета статті – представлення окремих аспектів подій вересня – листопада 1930 р., що отримали в історіографії назву «Пацифікація Східної Малопольщі» крізь призму польської й української громадської думки того часу.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Із метою найбільш контрастного зіставлення обрано дві львівські газети. З одного боку, «Діло» не лише як офіційний орган найбільшої української легальної політичної сили УНДО, але і як найпотужніший чинник впливу на формування політичної орієнтації та національної свідомості українського населення Галичини протягом періоду 1881–1939 рр. З іншого боку, «Слово Польське» ретранслювало на своїх шпальтах офіційну позицію уряду й, виходячи накладом у 20 тис. примірників, було доступним для широких кіл громадськості від 1891 р. На сторінках обох періодичних видань події, що відбувались у Східній Малопольщі, стали центральними темами.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Акція пацифікації, проведена польською владою в Східній Галичині у вересні-жовтні 1930 р., стала наслідком зростання напруженості в українсько-польських відносинах у міжвоєнний період. Неефективна національна політика польської сторони та відмова від співпраці з владою з боку українців призвели до того, що розв'язати конфлікт виявилось майже не можливо. Настрої українців, котрі ставали дедалі радикальнішими, призвели до зростання суспільного значення націоналізму. Чергові суперечливі питання, такі, зокрема, як справа шкільництва та господарська реформа, спричинили глибоку кризу. У червні 1930 р. громадськість сколихнула звістка про майбутні переговори між польським урядом та проводом УНДО. Це активізувало українських націоналістів, котрі були противниками будь-яких угод з офіційною владою. Свою безкомпромісність вони проявили в так званому частковому виступі УВО, що супроводжувався підпалами, знищенням приватного та державного майна. За офіційними даними, кількість таких

інцидентів становить 191. Відповіддю на це стала кампанія умиротворення, що здійснювалася відповідно до особистого указу Юзефа Пілсудського та армією в трьох воєводствах: Львівському, Тернопільському й Станіславі.

Саботажі та каральні операції умиротворення прямо чи опосередковано торкнулися більшості населення Східної Галичини. На той час преса була головним комунікатором суспільства й найважливішим виразником громадської думки. Періодичні видання справляли значний вплив на погляди та настрої людей, навіть на хід подій.

«Газетна війна» розпочалася, коли в ніч з 29 на 30 серпня заарештували близько 20 осіб, пов'язаних з УВО, у яких під час обшуку знайшли вибухові матеріали й листівки з пропагандою [16, с. 6]. 3 вересня обидві газети опублікували імена затриманих та обставини їх арешту [20, с. 7]. У той самий період, 30 серпня, у Львові відбулася прес-конференція, на яку вперше запросили українських представників. На ній був присутнім віце-міністр внутрішніх справ Броніслав Перацький та Генрик Сухенек-Сухецький, голова відділу національностей при Міністерстві внутрішніх справ, котрий, апелюючи до приказки «Доти глечик воду носить, доки йому вухо не урветься», повідомив, що прийшов кінець толерантному ставленню до виступів УВО, а на винуватців у нападах чекає сувора кара [16, с. 7]. Обговорювали також проблему мотивів, якими керувалися саботажники. Про це в «Слові Польському» зазначалося: «Заколотницька діяльність спровокована чиймись замовленнями, хтось використовує для неї прислужників, котрі виконують цю роботу на експорт, щоб необгрунтоване зло потім представити на конгресі Національних меншин і на форумі Ліги Націй» [16, с. 7].

На вищезгаданий IV Конгрес національних менших, що мав відбутися 3–5 вересня 1930 р. у Гвінеї, делегатом від українців обрано редактора «Діла» Василя Мудрого. Саме його мало на увазі «Слово Польське», натякаючи на співпрацю українських політиків із націоналістичними організаціями. На конференції розгорнулася дискусія навколо проекту утворення пан'європейського союзу, представленого прем'єр-міністром Франції Арістиде Бріано. В. Мудрий поставився до такої ініціативи критично: «Бріян у проєкті нової організації європейських держав не бере зовсім під увагу положення й долі тих народів, які не могли виповістися про свою долю» [3, с. 4]. «Діло» з гордістю представляло боротьбу свого редактора за українську справу [3, с. 4].

Саботажі, що постійно розширювалися в масштабах, із часом торкнулися кожного мешканця Східної Малополющі. У зв'язку з цим на початку вересня почали проходити різноманітні акції протесту, що зазвичай набували форми вуличних демонстрацій чи віча польської сторони. Маніфестанти пропагували численні гасла, основний зміст яких зводився до обмеження національних прав українців і перевірки українських культурних осередків на причетність до антидержавної діяльності [30, с. 2]. В іншому випадку, як підкреслювалося, сама громада буде змушена вершити правосуддя. Натомість «Діло» повідомляло про випадки хуліганства, коли поляки вибивали шиби у вікнах українських інституцій і навіть про ножове поранення портьє українського готелю «Народна гостинниця» [5, с. 1]. На практиці існувала реальна небезпека розширення таких протестів до форми самосуду. Тематично віча були пов'язані з протестами проти курсу німецького політика Г. Тревірануса, що виступав за перегляд рішення про німецькі кордони. Його наміри поляки пов'язували з українським рухом, убачаючи в діяльності УВО вплив німецької агентури. На доказ цього наведено факти фінансування німцями українських націоналістичних організацій [22, с. 8]. Це трактувалося як дві небезпеки, із якими влада має боротися паралельно. При цьому «Слово Польське» підкреслювало, що в акціях протесту брали участь не лише поляки, а й русини та євреї; русини, зокрема, нібито самі організували віче й задекларували готовність допомогти владі у боротьбі з саботажниками [21, с. 2].

Попри те, що формально акція пацифікації за участю війська та поліції розпочалась у другій половині вересня, уже від початку місяця тривали превентивні заходи за участю місцевих поліцаїв. Вони супроводжувалися арештами підозрілих осіб та численними обшуками. Зазвичай, такі заходи проходили вранці й торкалися, передусім, так званих «свідомих селян», діти яких навчалися у львівських школах [8, с. 1]. Наступним елементом «передпацифікаційних акцій» було введення громадської варти та комендантських годин [27, с. 8]. Населення деяких українських сіл відмовлялося виконувати ці накази. У такому випадку на подання місцевої адміністрації в районах могли розташовувати військові загони. Так сталось у селі Куровче, де після другої відмови виконувати наказ примусово розташували дев'ятий загін полку уланів о третій годині ночі [37, с. 1]. Це дуже ускладнювало життя мешканців села, адже спричи-

нило конкретні зобов'язання перед військовими. Але такі заходи, як переконувала польська преса, були єдиним дієвим способом наведення порядку в бунтівних місцевостях. За декілька днів загін виведено під відповідальність громади [19, с. 3].

Акція пацифікації набула широкого розголосу. «Слово Польське» щоденно представляло результати роботи пацифікаційних загонів, акцентуючи увагу на слушності дій влади. Численні арешти та ревізії мали підтвердити тезу про співпрацю українських організацій УВО й ОУН, а також представити основну соціальну базу саботажів – учнівську та студентську молодь. Наочним підтвердженням повинно було стати закриття українських гімназій і молодіжних організацій. Часопис «Діло» стало виразником протилежного погляду, його мета полягала в дискредитації польських властей. На своїх шпальтах газета підкреслювала незаконність акції, єдине завдання якої – залякування українців.

Найбільш контраверсійним питанням була культурно-освітня сфера. Польська періодика пропагувала думку про те, що українські гімназії та товариства є джерелом поширення націоналізму. Ініціативи викоринення із суспільного життя «інкубатора» націоналізму на сторінках «Слова Польського» почали з'являтися вже на початку вересня. У номері від 9 вересня фігурувала стаття від назвою «Руські середні школи – інкубатори диверсантів», де видання вже прямо звинувачувало українських школярів в антидержавній діяльності. Указувати на це мали численні арешти, у ході яких з'ясувалося, що більшість затриманих були учнями гімназій. Прикладом може служити гасло: «Хай шляк трафить Ляхів, що вкрали нам Україну по Краків», – розміщене на вокзалі в селі Підберізцях неподалік від Львова. Під цим плакатом стояли українські молодики, що закликали перехожих кидати камені в потяги, що під'їжджали до станції [36, с. 2]. Натомість на вокзалі у Винниках під Львовом на гарячому впіймали хулігана, котрий на місці національних символів Польщі малював «Тризуб» [36, с. 2].

Серед затриманих були переважно учні львівських шкіл [36, с. 2]. Акція пацифікації не оминала й учителів. Так, наприклад, арештовано трьох професорів гімназії Українського педагогічного товариства в Рогатині, яка нібито була «кузнею підривної діяльності» [26, с. 7]. У ході чергової ревізії «Слово Польське» повідомляло про те, що в одного з професорів на даху знайдено ручну гранату й три ракети, призначені, як зазначалося в газеті, для підпалу скирт сіна [33, с. 7; 34, с. 1].

20 вересня після тривалих розшуків заарештували Крайового коменданта УВО Юліана Головінського, який саме виходив із садиби президента УНДО Дмитра Левицького. Через декілька днів, 30 вересня, його застрелено, як повідомляло «Слово Польське», під час спроби втечі. Проте обставини цієї події викликають сумніви як в українських, так і в польських істориків. Не з'ясованими також залишилися деталі та мета зустрічі Ю. Головінського й Д. Левицького. Польська преса пропагувала думку про те, що Д. Левицький пропонував комендантові УВО депутатський мандат на наступних виборах, що де-юре означало включення Ю. Головінського до складу УНДО [18, с. 7].

Акцію пацифікації потрібно розглядати в контексті інших подій загальнодержавного значення. Ідеться, передусім, про підготовку виборів до Сенату та Сейму III каденції, що були призначені на 16 і 23 листопада 1930 р. Невід'ємним елементом пацифікації та підготовки до виборів стали арешти колишніх депутатів, що розпочалися в ніч із 9 на 10 вересня. Це була своєрідна політична гра з опозицією, жертвами якої ставали як українці, так і поляки. На сторінках преси інформація на цю тему вперше з'явилася 12 вересня. Основною причиною арештів «Слово Польське» називало антидержавну діяльність українських депутатів. Офіційно їм інкриміновано державну зраду, співпрацю з радянською Росією та причетність до організації саботажів [32, с. 7]. Насправді ж головною причиною арешту було бажання польських властей усунути від виборчих перегонів частину опозиційних депутатів, що серед українського населення користувались особливою підтримкою. Проте дії влади також не можна назвати зовсім безпідставними. Дмитро Паліїв, наприклад, перед вступом в УНДО був одним з організаторів діяльності УВО–ОУН.

Однією з не з'ясованих до кінця проблем була участь польської молоді у відплатних підпалах українських інституцій і кількох магазинів, які належали євреям. У цьому контексті чітко проглядається ендецький характер таких акцій [23, с. 129–130]. «Слово Польське», звичайно, відкидало ці закиди, трактуючи поведінку поляків як результат української провокації. Приклад цього – вибух, що стався в ніч із 20 на 21 вересня в українській школі ім. Князя Лева у Львові. «Діло» переконувало своїх читачів у мінуванні закладу, «Слово Польське» натомість наполягало на тому, що причиною стали вибухові матеріали, які українці зберігали в школі [35, с. 9; 14, с. 5; 38, с. 5]. 2 жовтня стався наступний вибух, цього разу в українському Центросоюзі. Як і слід було очікувати, оцінки «Діла» та «Слова Польського»

виявилися діаметрально протилежними. «Діло» підкреслювало загальну пропаганду польської преси, що підштовхувала у своїх статтях до реваншу: «Словом польська шовіністична преса [...] очевидно забула всі ті поклики та заклики до самооборони і реванжів, які містила на своїх сторінках і не хоче вірити, щоби їх хто-небудь з польської сторони проводив тепер у життя» [10, с. 1]. Українська преса без жодних сумнівів приписувала також й інші акції, такі як підпал трибуни «Чорних» чи хуліганство на Рацлавській Панорамі, «провокаціям і спекулянтам» [10, с. 1]. «Діло» протиставляло беззахисний український народ польській владі, що керувала всіма силовими структурами й при цьому не цуралася провокацій як методу політичної боротьби [10, с. 1].

Мабуть, найбільш суперечливою проблемою в тогочасній Галичині були скарги українців на те, що за дії окремої групи населення мала відповідати ціла громада. У цьому вони вбачали спробу винищення українства загалом. Це питання порушено вже на початку вересня й зберігало актуальність протягом усієї акції. Саме це було основним аргументом проти політики польського уряду на Міжнародному форумі.

На початках «Діло» просто захищалося та апелювало до недоцільності колективної відповідальності українців за саботажі. Окрім того, газета стверджувала, що лише в 50 % антипольських виступів можна записати на рахунок українців. Інші 50 % були результатом дій так званих «оборонців польськості на кресах». «Діло» підкреслювало, що не тільки польські, але й українські маєтки ставали жертвою нападів, тому, на думку редакції, не можна було говорити про повну вину українців. Тим самим «Діло» відхрещувалося від діяльності УВО–ОУН [17, с. 9].

Українці від самого початку активно протестували проти терміну «український саботаж», трактуючи його, як несправедливість, особливо коли національний характер безладів ще не був установлений [9, с. 1]. 1 жовтня на шпальтах «Діла» з'явилася колективна заява трьох політичних партій: Українського національно-демократичного об'єднання, Української соціалістично-радикальної партії та Української соціал-демократичної партії. У трьох пунктах висловлено позицію легального блоку українських політичних сил. Передусім, зазначалося, що українська частина суспільства не може нести колективної відповідальності за дії організації, що не підлягає жодному контролю з її боку. Протестували також проти «безправних вчинків» пацифікаційних загонів, які загрожували життю й здоров'ю мешканців [12, с. 1]. Заява закінчувалася відозвою, у якій українців закликали не припиняти роботи на національне благо [12, с. 1].

Від початку акції пацифікації в «Слові Польському» з'являлась інформація про співпрацю українського населення з польською владою. Польська сторона висувала цю тезу як аргумент проти закидів щодо колективної відповідальності українців. У газеті зазначалося: «Населення Польщі з радістю вітає експедиційні загоди – Русини озброюються вилами і сокирами для боротьби з саботажниками». «Слово Польське» описувало настрої невеликої групи українців, що підтримували націоналістів, так: «У той частини руського населення, що солідаризувалася з саботажною акцією помітною є депресія і навіть паніка» [29, с. 3]. Русини не лише активно брали участь у вічах проти саботажників, а навіть закликали українські організації до саморозпуску [28, с. 3]. Хоча правдоподібно, на практиці такі делегації аж ніяк не були проявом підтримки політики влади, а були виявом звичайного страху перед ревізіями та арештами. Про це писало й «Діло», зазначаючи, що «куди проходять відділи цієї пацифікаційної експедиції, там піднімається плач, стогін та розпучливий крик сільського населення» [13, с. 1].

Під час загострення саботажних акцій «Діло» розпочало пропаганду так званої «правової самооборони». Головні аргументи газета знаходила в статтях Конституції II Речі Посполитої про захист усіх громадян, незалежно від їхньої національності. «Діло» заохочувало українців збирати всі дані поліції та військових загонів, котрі б мали допомогти потім у встановленні винних, свідків, які згодом під присягою могли б підтвердити факти правопорушень, а також зберігати всі документи, що стосувалися тілесних ушкоджень постраждалих. При цьому підкреслювалося, що обов'язок збору таких доказів покладено, передусім, на інтелігенцію. «Діло» у своїй офіційній лінії вказувало на судочинство як єдиний ефективний спосіб боротьби з кривдниками [4, 2]. На відповідь «Слова Польського» не довелося довго чекати. У газеті зазначалося: «Може, особи і інституції також зайнялися б складанням списків підривачів і паліїв для влади? Напевно, було б це їм нескладно, поліції полегшило б роботу над пошуками, а їх самих звільнило б від ревізій, що так їх дратують» [15, с. 1].

Із польського боку також поступово почала наростати пропаганда, завдання якої – мобілізація польської частини суспільства до «виховання почуття, охорони авторитету і сили державної влади» [15, с. 1].

Загалом польська громадська думка мала стати опорою легітимізації дій влади в Східній Галичині. У статтях увагу акцентовано не лише на українських саботажниках, але також і на частині поляків, які, виступаючи проти курсу влади, самі ставали тим самим співучасниками антидержавних злочинів: «Ви мусите, хоч би й шкоду спричинила ваша партійна доктрина, хоч би доводилося терпіти ненависть до уряду – ви мусите піти в народні маси на нашій території з культом правлячої влади, охороняти на кожному кроці і захищати її авторитет і силу, тому що інакше ви станете у ворожих лавах, працюючих над знищенням нашої держави, над згубою нашої Вітчизни і свободи».

Одночасно з інформаційними статтями про перебіг акції пацифікації «Слово Польське» регулярно публікувало замітки, зміст яких зводився до критики, а іноді й справжнього гоніння, української молоді та господарських організацій. У статті під назвою «Молодь польська – на село!» газета зверталася до академічних гуртків, завданням яких мала стати нейтралізація «вогнищ і джерел злочинності» через поширення освіти та створення нових молодіжних організацій в усіх повітах Східної Галичини. При цьому «Слово Польське» додавало: «Обов'язком влади є покарання за бандитизм. Вашим – поширювати польську культуру на території неспокойних повітів» [24, с. 5].

Звичайно, обидві газети полемізували між собою, часто вживаючи як метод «пресової війни» не лише реальні факти та переконливі аргументи. Гротескним прикладом особистої атаки була стаття «Слова Польського» під неоднозначною назвою «Мудрий і мудрий», у якій редактора «Діла» звинувачено в неадекватності та невідповідності прізвища до його статей [25, с. 5]. «Діло» не залишилося в боргу. У численних публікаціях редакція газети протестувала проти гоніння з польського боку усього українського суспільства. Звинувачували, передусім, пресу. У статті під іронічною назвою «Слово Польське» розв'язало українські проблеми у Польщі» «Діло» кидалося у контратаку, не гребуючи при цьому доволі грубими висловлюваннями. Стаття розпочиналася з вже не раз обговорюваного раніше питання причетності «Слова Польського» до санації. Підстави для цих суджень давав той факт, що ще кількома роками раніше газета була головним виразником політичної позиції ендеції й тільки після травневого перевороту перейшла на провладні позиції. Проте досі, як писало «Діло», «Слово Польське» не відійшло від ендецької риторики, культивує «зоологічну ненависть до українців», а саме видання «переладоване тепер аж до обридження всякими протиукраїнськими матеріалами». Громадськості «Слово Польське», на думку «Діла», пропонувало цілком простий спосіб розв'язання українсько-польської дилеми в Галичині: закриття всіх українських освітніх, культурних і господарських організацій, а також виключення з лексичного обігу термінів «український» та «українець». Така критика «Слова Польського» редакцією «Діла» мала певні підстави [11, с. 3]. Фактично «Слово Польське» виступало основним прихильником повної ліквідації цих термінів на офіційному рівні.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Як «Слово Польське», так і «Діло» постійно інформувало своїх читачів про перебіг акції пацифікації, удаючись при цьому до суб'єктивних інтерпретацій. Щоправда, часописи іноді займали й цілком виважену позицію, проте це були, радше, винятком. Так, українська сторона конфлікту висувала численні звинувачення «Слові Польському», що стосувалися поширення ненависті до українців серед поляків. На ці закиди поляки відповідали зустрічними звинуваченнями, аргументуючи їх тим, що «Руська преса в підступний спосіб обмежилася до ролі реєстратора у випадках, коли йшлося про нищення польського майна, що мало на меті єдино лише активізацію елементів згуртованих навколо УНДО» [1, арк. 1–5]. Загалом, аналіз преси свідчить, що «Слово Польське» й «Діло» добре віддзеркалювали гостре суперництво між проурядовими сферами та найбільшою українською партією – УНДО.

Джерела та література

1. Державний Архів Львівської області. Ф. 1. Оп. 51. Спр. 197. 32. *Sprawozdanie z akcji sabotażowej i kontrakcji władz w III kwartale 1930*, Lwów 7 XI 1930.
2. Документ часу. *Діло*. 1930. № 200. 10 верес.
3. З останньої неділі у Львові. *Діло*. 1930. № 194. 3 верес.
4. За правну самооборону. *Діло*. 1930. № 221. 5 жовт.
5. Конгрес організованих національностей. *Діло*. 1930. № 199. 9 верес.
6. Масові арештування у Львові. *Діло*. 1930. № 193. 2 верес.
7. Масові арештування у Львові і на провінції. *Діло*. 1930. № 194. 3 верес.
8. Масові ревізії по селах львівського повіту. *Діло*. 1930. № 207. 18 верес.
9. Президія УНДО до мін. Складковського. *Діло*. 1930. № 193. 2 верес.

10. Реванжі. *Діло*. 1930. № 221. 5 жовт.
11. «Слово Польске» розв'язало українську проблему в Польщі. *Діло*. 1930. № 232. 18 жовт.
12. Солідарний голос політ. партій про події в краю. *Діло*. 1930. № 217. 1 жовт.
13. Українське населення криється по лісах. *Діло*. 1930. № 215. 27 верес.
14. Українська школа ім. князя Льва у Львові вилетіла у воздух. *Діло*. 1930. № 211. 23 верес.
15. Autorytet władzy państwowej. *Słowo Polskie*. 1930. № 270. 3 października.
16. Druzgocące uderzenie w wywrotowa organizację U. O. W. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 238. 1 września.
17. Głos niepokoju w prasie ruskiej. *Słowo Polskie*. 1930. № 259. 22 września.
18. Krajowy komendant U. O. W. – aresztowany. *Słowo Polskie*. 1930. № 261. 24 września.
19. Kwaternunek ułanów po wsiach daje dobre wyniki. *Słowo Polskie*. 1930. № 261. 24 września.
20. Likwidowanie UOW. i «ukraińskich» nacj. organizacyj. *Słowo Polskie*. 1930. № 240. 3 września.
21. Ludność wsi ruskiej potępia ostro ukraińskie sabotaże. *Słowo Polskie*. 1930. № 265. 28 września.
22. Manifestacyjne wiece na prowincji. *Słowo Polskie*. 1930. № 250. 13 września.
23. Mazur G. Życie polityczne polskiego Lwowa 1918–1939. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2007.
24. Młodzież polska-na wieś! *Słowo Polskie*. 1930. № 244. 7 września.
25. Mudryj a mądry. *Słowo Polskie*. 1930. № 303. 5 listopada.
26. Nici sabotaży bobreckich prowadzą do «ukraińskiego» gimn. w Rohatynie. *Słowo Polskie*. 1930. № 255. 18 września.
27. Odpowiedź Treviranusowi. *Słowo Polskie*. 1930. № 249. 12 września.
28. Pacyfikacyjna ekspedycja policji sieje postrach wśród sabotażystów. *Słowo Polskie*. 1930. № 263. 26 września. C. 3.
29. Pierwsze wyniki ekspedycji 1000 posterunkowych. Czytelnie «Proświty» magazynami bomb i granatów. *Słowo Polskie*. 1930. № 261. 24 września.
30. Przeciw zakusom pruskim i bandyckim prowokacjom ukraińskim. *Słowo Polskie*. 1930. № 239. 2 września.
31. Proboszcz grecko-katolicki aresztowany za współudział w podpaleniu! *Słowo Polskie*. 1930. Nr 259. 22 września.
32. Przyczyny środowych aresztowań. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 250. 13 września.
33. Rewizje w Żydaticzach i w okolicy. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 244. 7 września.
34. Ruskie gimnazjum arsenałem sabotażystów. Dalsze wyniki ekspedycji 1000 posterunkowych. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 262. 25 września.
35. Ruskie gimnazjum w Tarnopolu wychowuje podpalaczy. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 259. 22 września.
36. Ruskie szkoły średnie – wylęgarniami wywrotowców. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 246. 9 września.
37. Za sabotowanie zarządzeń władz zakwaterowano we wsi Kurowce szwadron ułanów. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 257. 20 września.
38. Zamknięcie dwóch gimnazjów ruskich. *Słowo Polskie*. 1930. Nr 266. 29 września.

Магдалена Гибец. Акция пацификации 1930 г. в Восточной Галиции в свете львовской периодики. В статье раскрывается умиротворение Восточной Галиции в 1930 г., что было следствием эскалации и напряженности польско-украинских отношений с 1918 г. Это касается карательных действий полиции и армии Второй Польской Республики против украинского меньшинства в Польше сентябрь-ноябрь 1930 г. в ответ на волну актов саботажа преимущественно против польского имущества в регионе. Работа выполнена на базе львовских газет «Слово Польское» и «Дело». Пресса дала несколько иное видение, чем текущая точка зрения, которая сложилась в основном со стороны польской и украинской общественной мысли.

Ключевые слова: саботажи, акция пацификации, Восточная Галиция, межвоенный период, национальная политика.

Mahdalena Hibets. Pacification Action in Eastern Galicia in the Light of Lviv' Press. This article is devoted to the pacification of Eastern Galicia in 1930 which was the result of escalation and tension in Polish-Ukrainian relations since 1918. It refers to the punitive action by police and army of the Second Polish Republic against the Ukrainian minority in Poland in September-November 1930 in response to a wave of acts of sabotage mainly against Polish property in the region. The article is written on the base of Lviv newspapers: «Słowo Polskie» and «Dilo». The press presented slightly different than the current point of view, shaped mainly by Polish and Ukrainian public opinion.

Key words: Pacification, Eastern Galicia, Lviv newspapers, Polish-Ukrainian relations.

Стаття надійшла до редколегії
11.08.2018 р.